Jan Birgus: Chceme si zachovat historické dědictví, ale zároveň být připraveni na výzvy budoucnosti

13.8.2026 - | Sdružení místních samospráv ČR

V sedmém díle seriálu Tváře nového předsednictva vám představujeme starostu městyse Litultovice a předsedu pracovní skupiny SMS ČR pro životní prostředí a zemědělství Jana Birguse.

Do celostátního vedení přišel z pozice šéfa moravskoslezské krajské organizace a do diskusí o venkově přináší nejen pohled z regionu, ale i cennou optiku své původní profesní dráhy lesníka. V rozhovoru se věnuje kritickému pohledu na novelu stavebního zákona, úskalím digitalizace i aktuální frustraci obcí s povinným tříděním textilu. Vedle toho ale ukazuje, že Litultovice jsou právem považovány za vzor v oblasti moderní obecní energetiky.

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:

- Jak moc se liší priority starostů v rámci jednoho kraje a co mají malé obce společného.
- Proč považuje vyvlastňování soukromého majetku pro developerské projekty za zásadní varovný signál novely stavebního zákona.
- Jaký dopad má administrativní chaos kolem digitalizace na personální situaci stavebních úřadů.
- Jaké systémové řešení je nutné urychleně zavést pro zvládnutí povinného třídění textilu.
- Jak se v Litultovicích daří propojovat historické dědictví s moderními technologiemi a energetickou soběstačností.

Pane starosto, jako předseda pracovní skupiny pro životní prostředí a zemědělství trávíte hodně času diskusemi o krajině. Dokážete se ještě při procházce beskydskými či jesenickými lesy jen tak kochat, nebo už podvědomě kontrolujete hospodaření s vodou a čistotu kolem popelnic?

A to jsem ještě původním povoláním lesník, takže ať zavítám kamkoliv, vždy vědomě či podvědomě sleduji to, co mě zajímá. Dříve to byly třeba lapače na kůrovce, dneska jsou to parkové úpravy v obci či protierozní opatření v polích nad vesnicí.

Do celostátního předsednictva SMS ČR jste přišel z pozice předsedy moravskoslezské krajské organizace. Jak moc se liší pohled na problémy obcí z Ostravska či Opavska od té celorepublikové perspektivy? Daří se vám ty specifické regionální potřeby efektivně přenášet do Prahy?

On ani ten pohled z Moravskoslezského kraje není úplně jednotný. Jiné priority má starosta z Osoblahy a jiné starosta bohaté obce na Hlučínsku. Jinak si ale myslím, že klíčové problémy máme v malých obcích obdobné, ať už jsme z jakéhokoliv koutu republiky.

SMS ČR nedávno vydalo jednoznačné stanovisko: aktuální novela stavebního zákona je nepřipravená a je nutné ji vrátit na začátek. Vaše analýza z 900 obcí ukázala, že 90 % starostů reformu odmítá. Co je pro vás tím největším varovným signálem? Že stát upřednostňuje rychlost staveb před kvalitou života lidí v obcích?

To, že se z rychlosti povolení stala jakási modla, je smutné. Navíc se často zaměňuje samotné povolení stavby se soudními spory, které některé kontroverzní stavby přinášejí. Často od propagátorů současné a předminulé změny stavebního zákona zaznívá, že ta a ta země třetího světa má rychlejší stavební řízení. Pokud nechám stranou, že samotná metodika takových zjištění je pochybná, tak já upřímně bych nechtěl stavět tak rychle jako například ve Venezuele. Varovných signálů je samozřejmě více a za vlajkovou loď těchto varování považuji vyvlastnění soukromého majetku pro developerské projekty.

Velkým tématem je nefunkční digitalizace. Místo zrychlení mají úředníci kvůli hybridním spisům až o polovinu více práce. Jak se s tímto administrativním chaosem perete přímo v Litultovicích, kde pod váš úřad spadá i vlastní stavební úřad?

Náš stavební úřad se se současnou situací nějak vyrovnal. Co mé kolegyně nejvíc frustruje, je stále stejná, nekvalitně připravená projektová dokumentace, která nerespektuje ani minimum zákonných ustanovení. Co mě do budoucna skutečně děsí, je postupná personální agónie stavebních úřadů v důsledku připravované novely stavebního zákona. Nás to ještě nepostihlo, ale u sousedních stavebních úřadů to již lze pozorovat. Mladí stavaři dávají výpovědi a nastupují na perspektivnější místa a ti starší se chystají do předčasných důchodů.

…

Celý rozhovor s panem Birgusem si můžete pročíst v červencovém vydání zpravodaje SMSka. Celé číslo si přečtete v elektronické podobě zde. Archiv s předchozími vydáními si otevřete zde.

https://www.smscr.cz/o-sms-cr/aktuality/jan-birgus-chceme-si-zachovat-historicke-dedictvi-ale-zaroven-byt-pripraveni-na-vyzvy-budoucnosti-5404cs.html